

Київський університет імені Бориса Грінченка

Інститут Філології

кафедра германської філології

**ПРОГРАМА ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ ЗІ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ
(БЕЗ ВІДРИВНА)**

для студентів

спеціальності: 035 Філологія

спеціалізації: 035.05 Романські мови і літератури (переклад включно)

освітніх програм: 035.05.01 Мова і література (іспанська)

035.05.02 Мова і література (італійська)

035.05.03 Мова і література (французька)

другого (магістерського) рівня вищої освіти

Київ 2020

Розробник:

Гаворун Надія Володимирівна, старший викладач кафедри германської філології Інституту філології Київського університету імені Бориса Грінченка

Керівник практики:

Редька Інна Анатоліївна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри германської філології Інституту філології Київського університету імені Бориса Грінченка

Короцька Наталія Володимирівна – старший викладач кафедри германської філології Інституту філології Київського університету імені Бориса Грінченка

Програму практики розглянуто і затверджено на засіданні кафедри германської філології
Протокол від 31.08.2020 р., № 1

Завідувач кафедри _____ *Гайдан А.В.*

Програму практики погоджено з гарантом освітніх професійних програм (керівниками проектних груп):

035.05.01 Мова і література (італійська)

035.05.02 Мова і література (індійська)

_____, 20__ р.

Гарант освітньої професійної програми
(керівник проектної групи) _____ *Р.К. Махалашвілі*

035.05.03 Мова і література (французька)

_____, 20__ р.

Гарант освітньої професійної програми
(керівник проектної групи) _____ *Т.Г. Харченко*

Програму практики перевірено

_____, 20__ р.

Заступник директора _____ *Л.І. Зайко*

Продовжено

до 20__/20__ н.р. _____ (_____) , « » 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) , « » 20__ р., протокол №__

1. Опис програми практики

Найменування показників	Характеристика практики за формами навчання	
	денна	заочна
Вид практики	вибіркова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	англійська/ українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	3/90	-
Курс	6	
Семестр	11	
Кількість змістових модулів з розподілом:	-	
Обсяг кредитів	3/90	
Обсяг годин, в тому числі:	90	
Аудиторні	-	
Модульний контроль	-	
Семестровий контроль	-	
Самостійна робота	90	
Форма семестрового контролю	залік	

2. Мета та завдання практики

Виробнича асистентська практика відбувається без відриву від навчання магістрів та покликана формувати практичну базу викладача англійської мови, майбутнього науковця. Отже, головна мета його вивчення полягає в інтегративному розвитку мовних знань і мовленнєвих навичок студентів до рівня практично вільного коректного використання англійської мови у широкому спектрі комунікативних ситуацій наукового та професійного життя з домінантою наукової, прагматичної, міжкультурної та професійної компетенції.

Формувати у магістрів такий спектр компетентностей як:

- здатність до рефлексії, спрямованої на самоаналіз своїх професійних дій, образу, поведінки, стану;
- здатність абстрактно та аналітично мислити, генерувати та моделювати нові ідеї (бути креативним), розробляти та управляти проектами, здійснювати їх філологічний супровід, та представляти результати вчасно;

- здатність організувати й спланувати індивідуальну професійну науково-дослідну діяльність, спираючись на знання теоретичних основ методології й організації наукових досліджень; володіння навичками наукового дослідження в галузі філології; підготовка науково-популярних видань з філології, адресованих широкій аудиторії; здатність обирати і застосовувати найбільш ефективну методологічну стратегію дослідження;
- здатність самостійно ухвалювати професійні рішення й діяти, нести відповідальність за свої рішення й дії;
- здатність адаптуватися та діяти в нових ситуаціях і впоратися з тиском;
- здатність використовувати поглиблені знання зі спеціалізованих дисциплін, вміти здійснювати аналіз, систематизацію та прогноз певних лінгвальних явищ, вміти розпізнавати, оцінювати та прогнозувати загальнокультурні, виховні, етичні наслідки певних процесів в мові та літературі;
- вміти використовувати у професійній діяльності знання із загального мовознавства, сучасної теорії літератури, теоретичних аспектів іноземної мови; розуміти специфіку комунікативних процесів у сучасному інформаційному суспільстві; в межах комунікативних ситуацій вміти застосувати прагматичну та міжкультурну компетенції з європейських мов;
- уміння використовувати теоретичні та практичні знання з другої іноземної мови для здійснення фахової науково-дослідної діяльності; уміння інтегровано застосовувати мовні знання другої мови (фонетичні, лексичні, граматичні, стилістичні) у широкому спектрі комунікативних ситуацій приватного, громадського, наукового і професійного життя;
- володіння навичками публічного мовлення, аргументації, ведення дискусії і наукової полеміки; готовність до створення, редагування, реферування і систематизації всіх типів іншомовної ділової документації, публіцистичних текстів, аналітичних оглядів й есе; здатність аналізувати

та продукувати тексти різної стилістичної спрямованості іноземною мовою;

- володіння термінологічними, лексичними, синтаксичними та морфологічними нормами іспанської мови та уміння їх застосовувати у процесі різних видів перекладу; здатність визначати текстуальні риси у різних сферах комунікації;
- володіння компетенціями, необхідними для здійснення перекладацької діяльності (стратегії перекладу, перекладацькі прийоми та трансформації); здатність мобілізувати компетенції, отримані зі своєї основної спеціальності і суміжних дисциплін, і успішно застосовувати їх в процесі перекладу;
- здатність використовувати у професійній діяльності знання з педагогіки, педагогічного процесу та дидактики як теорії освіти і навчання;
- вміння застосовувати основи психології навчання та виховання, організаційні здібності, естетичну виразність і педагогічний артистизм, провідний досвід в освітньому процесі;
- володіння питаннями організації навчального процесу, проведення позааудиторної виховної роботи, організації студентського колективу, студентського самоврядування;
- володіння знаннями про сучасні методики проведення занять у практиці викладання лінгвістичних дисциплін; здатність розробляти навчально-методичне забезпечення занять з філологічних дисциплін; використовувати сучасні інформаційні технології у практиці викладання.
- здатність критично аналізувати, оцінювати та застосовувати знання в контексті професійної діяльності; розуміння етичних засад педагогічної та наукової діяльності і готовність дотримуватися їх у процесі виконання виробничих функцій;
- здатність продемонструвати знання з теорії інформації та комунікації, уміння формувати та досліджувати інформаційні потоки в сучасному мовному і соціально-культурному просторі; здатність аналізувати

документні ресурси (потoki і масиви), світовий ринок інформаційних продуктів, текстів і послуг;

- здатність використовувати іншомовні інформаційні ресурси в організації науково-дослідної діяльності;
- уміння підготувати і провести заняття з англійської мови та літератури будь-якого типу у вищій школі з безпечним використанням найсучасніших технологій у галузі викладання іноземних мов.

Основними завданнями практики є:

- адаптувати магістрів до особливостей викладання мови в університеті;
- практично підготувати до майбутньої професійної діяльності;
- надати можливість реалізувати отримані теоретичні знання з англійської філології та методики викладання на практиці шляхом спостереження та активної участі у процесі викладання дисциплін філологічного циклу.

3. Результати практики

На кінець проходження практики студент повинен:

- Демонструвати глибокі знання основ філології у таких дисциплінах: комунікативні стратегії англійської мови, наукова англійська мова, література країни, мова якої вивчається, теорія мовної комунікації, сучасні аспекти лінгвістики, методологія і методи філологічних досліджень, теорія і практика перекладу, лінгводидактика.
- Виявляти глибокі знання та розуміння сутності та принципів організації навчального процесу в закладах вищої освіти; типології навчальних занять, видів навчальної діяльності, форм, методів і технологій навчання; принципів і способів оцінювання досягнень здобувачів вищої освіти.
- Демонструвати глибокі знання та розуміння антропологічних, семіотичних, герменевтичних й інших основ комунікації, особливостей використання їх в професійно-педагогічній діяльності.
- Демонструвати глибокі знання та розуміння сутності, психофізіологічних основ та особливостей педагогічної творчості викладача ВНЗ, майстерності, творчої педагогічної діяльності; структури творчої особистості студента та особливостей її

формування в навчально-виховному процесі з іноземної мови та зарубіжної літератури, а також в процесі організації позааудиторної виховної роботи.

- Застосовувати знання теорії і практики проектування, конструювання, моделювання освітнього процесу і змісту професійної підготовки магістрів-філологів у ВНЗ.
- Організовувати та здійснювати ефективну роботу самостійно та в команді; отримувати результат в умовах обмеженого часу; дотримуватись професійної етики.
- Ефективно спілкуватися основною іноземною мовою для здійснення професійної і міжособистісної комунікації.
- Творчо і критично осмислювати філологічну інформацію для вирішення практичних завдань у сфері професійної діяльності. Працювати з науковою літературою; визначати суть та характер нерозв'язаних наукових проблем; узагальнювати та класифікувати емпіричний матеріал; вирішувати завдання пошукового та проблемного характеру.
- Використовувати професійно профільовані знання з теорії літератури, уміння й навички в галузі порівняльного літературознавства для дослідження літературного процесу.
- Використовувати професійно профільовані знання, уміння й навички в галузі педагогіки і психології вищої школи, методик викладання іноземної мови та зарубіжної літератури для дослідження педагогічних явищ і процесів.
- Ефективно застосовувати ІКТ-технології в професійній діяльності.
- Застосовувати філологічні знання в процесі викладання іноземних мов у закладах вищої освіти на першому (бакалаврському) рівні.
- Застосовувати в професійній діяльності викладача іноземної мови закладу вищої освіти знань з методики і педагогіки вищої школи.
- Володіти різними способами мовної поведінки в різних сферах комунікації, в ситуаціях запобігання і врегулювання конфліктів і т.д. Використовувати закони педагогічної риторики в професійній діяльності.
- Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань і власну думку щодо них – професійно, етично виважено і соціально відповідально.
- Аргументовано пояснювати, оцінювати і зіставляти тенденції, методичні новації та розробки в галузі вищої освіти.

- Аналізувати та робити самооцінку та оцінку результату / продукту діяльності та способів його досягнення.

4. Структура практики

<p>Підготовчий етап</p> <p>(Настановча конференція)</p>	<p>Дата настановної конференції визначається навчальним відділом та методистом курсу після узгодження з відповідальною особою від профілюючої кафедри.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Участь у настановчій конференції, ознайомлення з основними вимогами і первинна консультація з керівниками практики від кафедри іноземної мови. - Узгодження з керівником днів консультацій на кафедрі.
<p>Основний етап</p>	<ul style="list-style-type: none"> - відвідування занять з іноземної мови (<i>не менше 5 занять</i>); - вивчення нормативної документації (навчальний план, робоча навчальна програма, навчально-методичний комплекс, тощо) - проведення пробних практичних занять з іноземної мови (<i>не менше 3 занять</i>); - рефлексія і складання самоаналізу заняття; - <u>взаємовідвідування занять (<i>не менше 3 занять</i>)</u>; - складання аналізу заняття з іноземної мови, на основі відвіданих занять - організація позакласного заходу з іноземної мови (опційно – на розгляд кафедри) - проведення залікових занять (<i>2 заняття</i>); - оформлення звітної документації
<p>Підсумковий етап</p>	<ul style="list-style-type: none"> - <u>підготовка звітної документації. Протягом останнього тижня проходження практики, до звітної конференції, керівнику практики з іноземної мови здати:</u>

	<ul style="list-style-type: none"> - індивідуальний план студента, що ґрунтується на послідовному виконанні основних етапів практики і вимогах до неї; - щоденник практики, в якому зафіксовано всі види виконаних практикантом робіт (за особистим підписом) та всі проведені (<i>не менше 5</i>) і відвідані заняття (<i>не менше 8</i>) (за підписом керівника, відповідального викладача і т.д.) - конспекти всіх проведених практикантом занять (<i>не менше 5</i>), включно з наочним та роздатковим матеріалом, підписані та оцінені відповідальним викладачем від кафедри та/або керівником практики; - самоаналіз 1 проведеного заняття - аналіз 1 заняття, проведеного колегою-практикантом - конспект відкритого позакласного заходу (опційно – на розгляд кафедри); - звіт з практики за особистим підписом практиканта; <p>* за виробничої необхідності (у випадку, коли практиканти проводять заняття у викладачів кафедри, які не зазначені у наказі у якості керівників) - характеристика відповідального викладача ВНЗ з рекомендаційною оцінкою.</p>
<p>Звітна конференція</p>	<p>участь у звітній конференції (дата та час встановлюються навчальною частиною та методистом курсу) після узгодження з відповідальною особою від кафедри;</p> <p>презентація результатів практики, загальне обговорення;</p> <p>підведення підсумків та виставлення оцінок.</p>

Керівник встановлює дні консультацій на кафедрі для попередньої перевірки конспектів студентів-практикантів. ПЛАН-КОНСПЕКТ ЗАНЯТТЯ НЕ ЗАТВЕРДЖЕНИЙ ВІДПОВІДАЛЬНИМ ВИКЛАДАЧЕМ ВІД ВНЗ ТА КЕРІВНИКОМ ПРАКТИКИ ВІД ВНЗ НЕ ДАС ДОПУСКУ ДО ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТТЯ.

Присутність на звітній конференції є обов'язковою, бажано надавати фото- та відео- матеріали як додаток до звітної документації.

5. Програма практики

ОР магістра відповідає таким професійним навичкам студентів, як оволодіння поглибленими фундаментальними психолого-педагогічними і фаховими знаннями інноваційного характеру; набутий досвід застосування та продукування нових знань для вирішення проблемних педагогічних і науково-дослідних завдань у галузі навчання іноземних мов у вищій школі. Таким чином, для того, щоб визначити відповідність набутих студентом навичок, висуваються вимоги до теоретичної та практичної підготовки студентів, які приступають до практики.

До теоретичної підготовки висувають вимоги: знання і розуміння основних етапів розвитку методики навчання іноземних мов; основ теорії формування комунікативної компетенції, яка, в свою чергу складається з мовленнєвої, мовної, соціокультурної, соціолінгвістичної, країнознавчої, навчальної, стратегічної, дискурсивної компетенцій.

До практичної підготовки висувають вимоги вміння реалізовувати комунікативно-навчальну, виховну, розвиваючу, освітню функції; кваліфіковано застосовувати сучасні принципи, методи, прийоми й засоби навчання іншомовного спілкування; вирішувати завдання морального, культурно-естетичного, трудового виховання засобами іноземної мови з урахуванням особливостей ступеня навчання; прогнозувати шляхи формування і розвитку інтелектуальної та емоційної сфер особистості учня, його пізнавальних і розумових здібностей у процесі оволодіння іншомовним мовленням; допомагати в оволодінні умінням вчитися, розширювати свій світогляд, пізнавати себе та іншу систему понять, через яку можуть усвідомлюватись інші явища засобами іншомовного мовлення. Крім основних вищезазначених функцій майбутній фахівець іноземної філології повинен бути здатним здійснювати самоаналіз (гностична функція) своєї професійної (педагогічної) діяльності і навчальної діяльності учнів, добирати підручники та посібники, прогнозувати труднощі засвоєння учнями мовного та мовленнєвого матеріалу, оволодіння мовленнєвою діяльністю; вивчати та узагальнювати досвід інших фахівців в галузі навчання іноземних мов; конструктивно і творчо планувати навчально-виховний процес на занятті та в позакласній діяльності з урахуванням індивідуальних особливостей учнів, ступеня навчання; проявляти організаторські здібності, враховуючи особливі характеристики учнів на певному етапі вивчення іноземної мови, вміння вносити методично виправдані корективи у плани, виходячи з цілей навчання іноземної мови в конкретному ВНЗ.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студента

Вид діяльності	Кількість рейтингових балів
Участь у настановчій конференції	5
<p data-bbox="240 300 687 338"><u>Пакет звітної документації:</u></p> <p data-bbox="240 371 831 533">- індивідуальний план студента, що ґрунтується на послідовному виконанні основних етапів практики і вимогах до неї;</p> <p data-bbox="240 640 847 801">- щоденник практики, в якому зафіксовано всі види виконаних практикантом робіт (за особистим підписом):</p> <ul data-bbox="300 835 847 1435" style="list-style-type: none"> • відвідані заняття (<i>не менше 5</i>), за підписом відповідального викладача та/або керівника практики; • взаємовідвідування занять (<i>не менше 3</i>), за підписом практиканта, який проводив; • 5 проведених занять за тиждень основного етапу практики (3 пробних, 2 залікових) підписані відповідальним викладачем кафедри та/або керівником практики; <p data-bbox="240 1514 847 1805">- конспекти всіх проведених практикантом занять (<i>не менше 5</i>: (3 пробних, 2 залікових)), включно з наочним та роздатковим матеріалом, підписані та оцінені відповідальним викладачем від кафедри та/або керівником практики</p> <p data-bbox="240 1906 815 1944">- самоаналіз 1 проведеного заняття;</p>	<p data-bbox="1054 300 1278 338">Мах 90 балів</p> <p data-bbox="871 371 919 409">= 5</p> <p data-bbox="871 640 943 678">= 10</p> <p data-bbox="879 1547 919 1585">50</p> <p data-bbox="871 1895 919 1933">= 5</p>

- аналіз 1 заняття, проведеного колегою-практикантом;	= 5
- звіт з практики за особистим підписом практиканта	= 5
- проведення позааудиторної роботи зі студентством (<i>характер заходу визначається в залежності від періоду проходження практики і залишається на розсуд кафедри</i>)	= 10
Участь у звітній конференції	5

6.2. Зміст самостійної роботи студента

Під час практики студент-магістрант курсу повинен оволодіти основами конструктивно-планувальних, комунікативно-навчальних, організаційних та дослідницьких умінь і реалізувати їх в умовах самостійної роботи у такому обсязі:

1. *Конструктивно-планувальні вміння (18 год.):*

а) складати плани-конспекти окремих занять та серії занять за темою з урахуванням програмових вимог з дисципліни і рівня підготовки учнів (студентів); визначати цілі та завдання кожного завдання з урахуванням ступеню навчання;

б) обирати ефективні прийоми досягнення сформульованих цілей з урахуванням вікових особливостей учнів та ступеню навчання;

в) визначати типи вправ та послідовність їх виконання згідно з етапами оволодіння мовленнєвими павичками та вміннями, а також з урахуванням труднощів засвоєння навчального матеріалу і рівня підготовленості учнів;

г) використовувати реальні та проектувати навчальні мовленнєві ситуації, а також відповідний їм мовленнєвий матеріал для сприймання і засвоєння мовних одиниць, що вивчаються, та їх застосування в мовленнєвій діяльності;

д) проектувати і створювати необхідні наочні матеріали і вміння доцільно використовувати технічні засоби для проведення практичних занять з іноземної мови;

е) складати план позакласної роботи з іноземної мови;

є) складати план та сценарій позакласного заходу з іноземної мови.

2. *Комунікативно-навчаючі вміння(18 год.):*

а) встановлювати і підтримувати засобами іноземної мови різноманітні мовленнєві контакти: викладач-група, викладач-студент, студент-студент тощо;

б) адаптувати свій іншомовний мовленнєвий досвід до рівня вимог програми та мовленнєвої підготовки учнів раціонально використовувати рідну мову;

в) визначати об'єкти контролю мовленнєвої діяльності студентів і добирати відповідні їм методичні прийоми, в тому числі тестові завдання;

г) помічати помилки, розуміти їх характер та використовувати мовленнєвий спосіб виправлення (перепитування, зорова, вербальна та схематична наочність, екстралінгвістичні засоби тощо).

3. *Організаційні вміння(18 год.):*

а) організовувати виконання накресленого плану;

б) забезпечувати мовленнєву діяльність учнів згідно з планом практичного заняття;

в) вносити методично виправдані корективи в плани практичних занять з урахуванням умов навчання;

г) раціонально поєднувати колективні (фронтальні, міні-групи, парні) та індивідуальні форми роботи з урахуванням особливостей кожної з них та ступеня навчання;

е) проводити навчальні ігри, в тому числі рольові, з урахуванням фахової специфіки;

є) реалізовувати різноманітні прийоми активізації та мотивації учнів;

ж) методично доцільно застосовувати традиційні навчальні посібники, аудитивні, аудіовізуальні та візуальні технічні засоби навчання;

4. *Розвиваючо-виховні вміння(18 год.):*

а) реалізовувати загальноосвітній, розвиваючий та виховний потенціал мовленнєвого матеріалу заняття або серії занять;

б) формувати і розвивати на матеріалі іноземної мови інтелектуальну та емоційну сфери особистості студента, його пізнавальні інтереси;

в) вирішувати засобами іноземної мови завдання морального, культурного, естетичного, гуманістичного виховання студентів.

5. *Дослідницькі вміння(18 год.):*

а) вивчати ставлення студентів до предмета і виявляти рівень сформованості їхніх мовленнєвих навичок і вмінь;

б) провадити методичний аналіз мовного матеріалу з метою прогнозування можливих труднощів його засвоєння та добору оптимальних шляхів попередження помилок;

в) проводити спостереження та комплексний аналіз відвіданих занять з теоретичним обґрунтуванням різних сторін навчальної діяльності;

г) спостерігати, аналізувати та узагальнювати досвід викладачів і студентів, переносити ефективні прийоми і форми роботи в практику своєї педагогічної діяльності;

д) вивчати методичну літературу і теоретично осмислювати навчальний процес у формі виступів на методичних семінарах, а також удосконалювати свою роботу, використовуючи описані в літературі нові форми та прийоми навчання.

6.3. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно - відмінний рівень знань/умінь/навичок у межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре - достатньо високий рівень знань/умінь/навичок у межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре - в цілому добрий рівень знань/умінь/навичок з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно - посередній рівень знань/умінь/навичок із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо - мінімально можливий допустимий рівень знань/умінь/навичок
FХ, F	1-59 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним проходженням — досить низький рівень знань/умінь/навичок, що вимагає повторного проходження

Оцінка "Відмінно" ставиться, якщо студент переважно самостійно і грамотно в методичному та мовному аспектах спланував заняття, намітив реальні цілі, конкретні етапи заняття та методичні прийоми для досягнення поставлених цілей на кожному з них з урахуванням місця цього заняття в тематичній серії і в результаті запланованих ним навчальних дій досягнута мета заняття. При цьому:

1) повністю реалізовано виховний, освітній та розвиваючий потенціал заняття;

- 2) методичні прийоми раціональні і відповідають меті з урахуванням особливостей англійської мови;
- 3) правильно встановлено послідовність та співвідношення тренувальних і мовленнєвих вправ;
- 4) студент дає чіткі і методично грамотні установки на виконання студентами мовленнєвих дій;
- 5) встановлює і підтримує засобами іноземної мови різноманітні мовленнєві контакти, правильно розподіляє час на мовлення студентів і викладача;
- 6) студент проводить заняття англійською мовою, адаптуючи свій іншомовний досвід до рівня вимог програми та можливостей учнів, раціонально користується рідною мовою;
- 7) студент застосовує різноманітні прийоми активізації студентів на занятті і здійснює індивідуальний підхід до них;
- 8) раціонально поєднує фронтальні, групові та індивідуальні форми роботи з урахуванням особливостей кожної з них;
- 9) студент методично грамотно організує і проводить дидактичні ігри;
- 10) вміє викликати інтерес до дій, що виконуються на уроці;
- 11) грамотно використовує наявні, а також самостійно виготовлені наочні посібники, роздатковий дидактичний матеріал;
- 12) епізодично користується конспектом і при необхідності може самостійно скоригувати заплановану діяльність.

Оцінка "Дуже добре/Добре" ставиться, якщо студент переважно самостійно і грамотно в методичному та мовному аспектах спланував заняття, намітив реальні цілі, конкретні етапи заняття та методичні прийоми для досягнення поставлених цілей на кожному з них з урахуванням місця цього заняття в тематичній серії і в результаті реалізації запланованих ним дій мета заняття досягнута в цілому, але план виконано неповністю. При цьому:

- 1) не до кінця реалізовано виховний, освітній та розвиваючий потенціал заняття;
- 2) методичні прийоми раціональні і відповідають меті з урахуванням особливостей мови;
- 3) в основному правильно встановлено послідовність і співвідношення тренувальних і мовленнєвих вправ;
- 4) студент дає чіткі і методично грамотні установки на виконання учнями мовленнєвих дій;
- 5) встановлює та підтримує засобами іноземної мови різноманітні мовленнєві контакти, проте не завжди правильно розподіляє час на мовлення студентів і викладача;
- 6) студент веде заняття іноземною мовою, іноді робить несуттєві мовні помилки, які сам виправляє;
- 7) студент використовує різноманітні прийоми активізації всіх студентів на занятті, але не завжди здійснює індивідуальний підхід до них;
- 8) раціонально поєднує фронтальні, групові та індивідуальні форми роботи;

- 9) студент в основному методично грамотно організовує і проводить дидактичні ігри;
- 10) студент уміє викликати інтерес до більшості видів роботи, що проводяться на занятті;
- 11) використовує наявні і самостійно виготовлені наочні посібники, роздатковий дидактичний матеріал, але методика їх використання не завжди раціональна;
- 12) користується епізодично конспектом під час проведення уроку/ заняття і в деяких випадках може самостійно скоригувати заплановану діяльність.

Оцінка "Задовільно/Достатньо" ставиться, якщо студент, спираючись на рекомендації методиста в основному правильно в методичному та мовному аспектах спланував заняття, намітив цілі, конкретні етапи та методичні прийоми для досягнення поставлених цілей на кожному з них, але без урахування місця цього заняття в тематичній серії, і в результаті виконання запланованих навчальних дій мета досягнута неповністю. При цьому:

- 1) не до кінця реалізовано виховний, освітній та розвиваючий потенціал заняття;
- 2) методичні прийоми не завжди раціональні, не відповідають меті з урахуванням особливостей мови;
- 3) мають місце порушення послідовності і співвідношення тренувальних і мовленнєвих вправ;
- 4) студент недостатньо чітко дає установки на виконання студентами мовленнєвих дій;
- 5) встановлює одноманітні мовленнєві контакти і значно порушує розподіл часу на мовлення вчителя та студентів;
- 6) студент часто користується рідною мовою під час уроку, допускає помилки в іншомовному мовленні;
- 7) недостатньо володіє способами активізації студентів на занятті і не здійснює індивідуальний підхід до них;
- 8) нераціонально використовує фронтальні, групові та індивідуальні форми роботи;
- 9) студент не завжди методично грамотно проводить дидактичні ігри;
- 10) вміє викликати інтерес до деяких видів роботи на уроці;
- 11) студент мало використовує наочні посібники та інші допоміжні засоби навчання і не виготовляє їх сам;
- 12) студент постійно користується конспектом і не може самостійно скоригувати свою діяльність під час заняття.

7. Рекомендовані джерела

Основна (базова)

1. Адольф В. А. Профессиональная подготовка будущего учителя / В. А. Адольф, И. Ю. Степанова // Высшее образование сегодня. – 2008. – № 4. – С. 66 – 70.
2. Андрущенко В. П. Основні тенденції розвитку вищої освіти України на рубежі століть (Спроба прогностичного аналізу) / В. П. Андрущенко // Вища освіта України. – 2001. – № 1. – С. 11 – 17.
3. Державні стандарти професійної освіти: теорія і методика : моногр. / за ред. Н. Г. Ничкало. – Хмельницький : ТУП, 2002. – 334 с.
4. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / наук. ред. укр. вид. С. Ю. Ніколаєва. – К.: Ленвіт, 2003. – 273 с.
5. Казакова Н. В. Переддипломна педагогічна практика в школі: метод. посіб. / Н. В. Казакова. – Хмельницький: ХГПШ, 2004. – 164 с.
6. Мартиненко С. М. Рекомендації з педагогічної практики студентів педагогічного факультету: навч.-метод. посіб. / С. М. Мартиненко. – 2-е вид., стер. – К.: КМПУ ім. Б. Д. Грінченка, 2006. – 26 с.
7. Чернігівська Н. С. Проблема професійної підготовки майбутнього вчителя іноземної мови під час педагогічної практики / Н. С. Чернігівська // Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка: зб. наук. пр. / Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, Ін-т проблем виховання АПН України. – К., 2010. – № 1 (13). – С. 63 – 66.
8. Чернігівська Н. С. Посібник для викладачів і студентів для проходження виробничої педагогічної практики. / Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. – К., 2015. – 103 с.

ДОДАТКИ

ПАМ'ЯТКА СТУДЕНТУ-ПРАКТИКАНТУ

- Ви маєте бути особисто присутніми на організаційних заходах (настановча та звітна конференції), присутність фіксується і оцінюється відповідною кількістю рейтингових балів. На настановчій конференції Ви маєте можливість познайомитися з керівником практики від кафедри, взяти контактні дані (адресу електронної пошти, контактний телефон тощо) та домовитися про дні консультацій.
- Важливо своєчасно і систематично консультуватися з керівником практики, що є суттєвою умовою успішного проходження практики, адже відвідування Вами консультацій фіксується у спеціальній відомості, а **підпис керівника практики, який затверджує план-конспект Вашого уроку/заняття заздалегідь є допуском до проведення цього уроку/заняття.**

- Зверніть увагу, що основні вимоги та види діяльності під час проходження Вами педпрактики висвітлені у розділі II, проте керівники від бази практики можуть просити Вас виконувати і інші, додаткові функції (напр., перевірка зошитів), рекомендуємо відгукнутися на позапрограмні прохання керівників від бази практики, оскільки саме вони складатимуть характеристику на Вас і рекомендуватимуть оцінку.
- Для студентів, які проходять практику за листами-клопотаннями, **звітні фото та відеоматеріали є обов'язковими.**

ПАМ'ЯТКА КЕРІВНИКУ ПРАКТИКИ

- Особиста присутність на настановчій конференції з метою особистого знайомства із закріпленими за Вами наказом студентами-практикантами.
- Довести до відома кожного назву Вашої кафедри, номер кабінету та зазначити дні Вашої присутності на кафедрі.
- Повідомити преферентний спосіб зв'язку (електронне листування на адресу Вашої корпоративної пошти; аккаунти у соціальних мережах, контактний телефон, тощо).
- Озвучити, що вчасне затвердження плану-конспекту уроку/заняття керівником практики є обов'язковою умовою допуску до його проведення.
- Зазначити обов'язковість попереднього узгодження дати і часу проведення залікових уроків/занять із офіційним керівником практики.
- Візьміть до своєї уваги, що керівник практики студентів денної форми навчання заздалегідь має брати у навчальному відділі ГІ витяг з наказу та інші документи фінансової звітності і особисто передавати їх керівництву бази проходження практики у перший день практики. Оскільки для викладачів кафедри керівництво професійною практикою відбувається без відриву від виробництва і Ви не маєте можливості особисто відвести студентів і документацію на базу проходження практики, ***подбайте про те, щоб організувати студентів на дисципліновану (вчасну, згуртовану) явку на місце проходження практики і своєчасну передачу звітної та фінансової документації.***
- Під час фінального підрахунку рейтингових балів отриманих студентом-практикантом за виконані види діяльності, звертайте увагу на рекомендовану оцінку в характеристиці від бази практики, особливо якщо студент проодив практику за листом-клопотанням.
- Діяльність керівників професійної практики – професорсько-викладацького складу університету, керівництва школи та вчителів – здійснюється у чотири етапи: підготовчий етап, початковий, основний та підсумковий етапи.
- ***На підготовчому етапі роботи:***
керівники практики від кафедри беруть участь у настановчій конференції, де особисто зустрічаються із студентами-практикантами, які закріплені за ними наказом і домовляються про призначення консультативних днів на кафедрі.

На основному етапі керівник професійної практики виконують такі види діяльності:

- ◆ надає студентам консультації (на кафедрі) з планування тематичних серій уроків і складання планів-конспектів окремих уроків, підготовки наочних/демонстраційних/роздаткових матеріалів і доцільного використання технічних засобів навчання; проведення позакласних заходів іноземною мовою.
- ◆ Керівник від кафедри відвідує усі заняття (по можливості) закріплених за ними практикантів та аналізують їх.
- ◆ Після заняття практиканта, на якому були присутні інші студенти-практиканти, керівник навчає студентів-практикантів аналізувати заняття: робити загальний, поелементний та поглиблений аналіз.

На підсумковому етапі практики керівник виконує такі види діяльності:

- ◆ Перевіряє документацію, яку ведуть студенти-практиканти, та оцінює її.
- ◆ Ознайомлює студента-практиканта про зроблені керівником фінальні висновки, озвучує зауваження, надає рекомендації на майбутнє.
- ◆ Бере участь у звітній конференції (в обговоренні результатів проходження практики). Своєчасно виставляє оцінки.